

SERİ
SERIES
SERIE
SÉRIE

A

CILT
VOLUME
BAND
TOME

40

SAYI
NUMBER
HEFT
FASCICULE

2

1990

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
ORMAN FAKÜLTESİ
D E R G İ S İ

REVIEW OF THE FACULTY OF FORESTRY,
UNIVERSITY OF ISTANBUL

ZEITSCHRIFT DER FORSTLICHEN FAKULTÄT
DER UNIVERSITÄT ISTANBUL

REVUE DE LA FACULTÉ FORESTIÈRE
DE L'UNIVERSITÉ D'ISTANBUL

ÇEVRE KONUSUNUN CUMHURİYET DÖNEMİ ORMANCILIĞINDAKİ YERİ

Doç. Dr. Avni Yücel ERYILMAZ¹⁾

Kısa Özet

Son günlerde ülkemiz gündemindeki önemli sorunların arasında yer alan çevre sorunları ile özellikle 1970'li yıllardan başlayarak daha yoğun bir biçimde ilgilenilmeye, yasal ve kurumsal düzenlemelere gidilmeye başlanmış bulunmaktadır. Halbuki çevrenin önemli bir parçasını oluşturan ormanlara yönelik yasal düzenlemelerle bu kaynağın ve dolayısıyla çevrenin korunmasının başlangıcı 1924 yılına inebilmektedir.

1. GİRİŞ

20. yüzyılın ekonomik, teknolojik ve bilimsel alanlarda getirdiği birçok önemli yenilik ve değişikliğe karşın, bir o kadar da pahalı ve çözümü güç sorunları ortaya çıkartıp güncelleştirdiği de bir gerçektir. Bu sorunlardan bir tanesi de kuşkusuz çevre sorunları olmaktadır. Gelişmiş ülkelerden başlayarak tüm ülkelerde etkisi hissedilen ve giderek uluslararası bir boyut kazanan bu sorunun üstesinden gelebilmek amacıyla bir politika oluşturulması gerektiği düşüncesi, 5 Haziran 1972 tarihinde İsveç'in başkenti Stockholm'de aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 113 ülkeyi bir araya getirmiş bulunmaktadır. "Dünya Çevre Konferansı" adı verilen bu toplantının konusu genelde insan ve çevresi olmuş ve çevre sorunlarının çözümü için ortak politikalar saptanarak üye ülkelere önerilmesi kararlaştırılmıştır. Daha sonraki toplantı ve antlaşmalarda da doğa ve doğal kaynakların korunmasına ve çevre sorunlarının çözümüne yönelik somut politikalar ortaya konulmaya çalışıldığını ifade etmek olanaklıdır.

Kökkeninde doğa-insan ilişkileri yer alan çevre sorunları, dünyadaki gelişimine koşut olarak ülkemizde de önemli boyutlara ulaşmış bulunmaktadır. Hızlı bir nüfus artışı, nüfusun kentlerde ve endüstri bölgelerinde yoğunlaşması, çevrenin insanlar ve endüstri kuruluşlarınca değiştirilmesi,

1) K.T.Ü. Orman Fakültesi, Ormanlık Politikası Bilim Dalı - TRABZON

tahrip edilmesi, biyolojik dengenin bozulması, vb. hususları (1), çevre sorunlarına neden olan bazı etkenler diye belirtmek mümkündür.

Doğal çevre içerisindeki yeri yadsınamayacak denli önemli olan ormanlarımıza yönelik yolları süregelen ve günümüzde de sürdürülen kimi olumsuzlukların sonucu kendilerinden beklenen yararların yeterince alınamaması durumuyla karşı karşıya kalmıştır (2). Halen 20.2 milyon hektarlık bir alana yayılan ormanlarımızın ancak % 44'ünün verimli orman niteliğine sahip olması, bu doğal kaynağa yönelik olumsuzlukların hangi boyutlarda bulunduğuun da göstergesi olmaktadır.

Ormanlar, Dünya genelindeki duruma koşut olarak ülkemizde de insan yaşamı için vazgeçilemeyen doğal kaynakların başında yer almaktadır. Bu doğal kaynaktan başta odun hammaddesi olmak üzere toplumun gereksinme duyduğu çeşitli orman ürünleriyle sosyal ve kolektif hizmetleri sürekli bir biçimde karşılamak amacıyla yapılan etkinliklerin tümüne ise ormancılık (3) denilmektedir. Ülkemiz ormanlarından yıllardır gelişmiş güzel bir biçimde yapılan yararlanmalar ve Padişah buyrukları, emirler, fermanlar, fetvalar, vilayet yasaları, vb.leriyle yürütülmeye çalışılan ormancılık etkinlikleri, 1937 yılında yürürlüğe konulan 3116 sayılı Orman Yasası ile devlet orman işletmeciliğine ve çağdaş ormancılık politikası uygulamalarına kavuşabilmiş bulunmaktadır (4, 5, 6, 7, 8, 9). Ancak, uygulamaların, her zaman bilimsellik temeline dayalı olarak sürdürülmekte olduğunu ifade edebilmek ise olanaklı görülmemektedir.

2. ORMAN YASALARINDA ÇEVRE KONUSU

Ormanlara yönelik süregelen olumsuzlukların sonucu olarak ormanlık alanlar ülke genel alanının % 25.9'una (20.2 milyon ha.) kadar küçülmüş durumdadır. Bu ormanların da yandan fazlası (% 56.2'si) verimsiz bir halde bulunmaktadır (10). Ormanlardan beklenen yararların tam olarak elde edilebilmesi için, verimsiz bir haldeki ormanlık alanların daha da artmasının önlenmesi, bu ormanların verimli hale dönüştürülmesi kaçınılmaz bir zorunluluk olmaktadır. Çünkü, ormanlara sadece odun hammaddesi elde edilen bir doğal kaynak olarak bakmamak, onun sosyo-ekonomik, sağlık, estetik, turistik, hidrolojik, bilimsel, vb. birçok fonksiyonunun da bulunduğunu gözönünde tutmak gerekmektedir (11). İşte, ormanların odun hammaddesi dışındaki diğer fonksiyonlarını gerçekleştirilebilmesi, doğanın ve çevrenin bozulmasının önüne geçilmesi ya da bir başka ifadeyle, çeşitli tarihlere yürürlüğe giren orman yasalarında da doğal çevrenin korunmasına yönelik yaptırımlara yer verilmesi gerekli görülmektedir.

Konuya ilişkin yaptırımlara ilk kez 504 sayılı yasa da yer verildiği anlaşılmaktadır. 1924 yılında yürürlüğe konulan yasanın 8. maddesinde Devletçe koruma ormanı olarak ayrılmış ya da ayrılacak ormanlarda kesim yapılması yasaklanırken, bu tür ormanlardan devlete ait olmayanların da kamulaştırılması zorunluluğu getirilmektedir (12). Görüleceği gibi, ormancılık yasalarındaki kimi yaptırımlarla doğanın bazı bölümlerinin korunarak güvence altına alınması, bu konudaki diğer yaptırımlardan çok önce başlamış bulunmaktadır.

3116 sayılı Orman Yasası; ormanların korunmasına, bazı ormanlık alanların koruma ormanı olarak ayrılmasına, devlet iyeliği dışında kalan ormanların da gerek görülmesi halinde bu amaç için kamulaştırılmasına, sınırlama, işletme, yararlanma vb. esaslarına ilişkin hükümlere yer vermektedir. Yasanın 43. maddesi, ormansızlık nedeniyle arazi kayması ve yağmurlarla yıkanma tehlikesi olan yerlerdeki ormanlarla, yerleşim yerlerinin havasını, demiryollarını, şoseleri, tarım alanlarını çığ ve tozdan korumak, ülke savunması için korunması zorunluluğu bulunan ormanların Bakanlar Kurulu Kararıyla koruma ormanı olarak ayrılmasını öngörmektedir (13).

3116 Sayılı Orman Yasasının 133. maddesi uyarınca hazırlanıp yürürlüğe konulan Orman Tüzüğüne (nizamname) göre de " (...) Koruma ormanı olarak ayrılması gereken ormanların Orman

Genel Müdürlüğü'nün düzenleyeceği planlara dayanılarak Ziraat Bakanlığı'nın önerisi üzerine Bakanlar Kurulu'nca ayrılmış ilan edileceği" hükmüne bağlanmaktadır (14).

Bir diğer orman yasası olan 4785 sayılı yasa ile, bazı ayrıcalıklar dışında tüm ormanlar devleştirilmiş ve böylece ormanların yönetilip işletilmesinde, ormanlara yönelik herhangi bir etkinliğe bulunulmasında devletin tek yetkili olması benimsenmiş bulunmaktadır (15).

5653 sayılı Orman Yasasıyla da koruma ormanı kapsamı daha da genişletilmektedir. 3116 sayılı yasanın ilgili maddesinin baş tarafına "Tahrip edilmiş veya yangın görmüş ormanlarla" ifadesi eklenerek gerek görüldüğünde bu gibi yerlerin de koruma ormanı olarak ayrılması hükmüne bağlanmaktadır (16).

1956 yılında çıkarılan ve günümüze değin 8 kez değişikliğe uğratılan 6831 Sayılı Orman Yasası da koruma ormanlarının yanı sıra ilk kez Milli Park olarak da bazı ormanlık alanların ayrılması hususuna yer vermektedir (17). Yasanın 23. ve 24. maddelerinde koruma ormanlarından, 25. maddesinde de milli parklardan söz edilmektedir.

Yasaya göre, arazi kayması ve yağmurlarla yıkanma tehlikesi olan yerlerdeki ormanlarla, yerleşim alanlarının havasını, şose ve demiryollarını, toz ve kum fırtınalarına karşı koruyan ve nehir yataklarının dolmasının önüne geçen ya da ülke savunması için korunması zorunlu görülen devlet ormanları ya da maki ve fundalarla örtülü yerler sürekli olarak; tahrip edilmiş ya da yangın görmüş devlet ormanları da istihsal ormanı haline gelinceye kadar koruma ormanı diye ayrılabilir (md. 23). İyeliği devletten başkasına ait olup da koruma ormanı olarak ayrılması gereken ormanlarla, genelde koruma ormanlarının tamamlanması için bunlara eklenmesi gereken sahipli yerler de koruma ormanı kapsamına alınabilmektedir (md. 24). Halen ülkemizde 42'si sürekli, 1'i de geçici olmak üzere 43 adet koruma ormanı bulunmakta ve bunlar 191349 hektarlık bir alana yayılmıştır.

Yasanın yürürlüğe girmesini takiben 23. ve 24. maddelerin uygulanmasını düzenlemek amacıyla 1959 yılında "Muhafaza Ormanlarının Ayrılma Şart ve Esasları ve Müddetleriyle Sureti İdare, İmar, İslah ve Bunlardan Faydalanma Şekilleri Hakkında Talimatname" (18) yürürlüğe konularak nerelerin koruma ormanı olarak ayrılacağı, bu ormanların nasıl işletileceği ve iyileştirileceği, vb. hususlara değinilmektedir. Uzun süre değişmeden yürürlükte kalan bu talimatnamenin yerini 17.8.1984 tarihinde ise "Muhafaza Ormanlarının Ayrılması ve İdaresi Hakkında Yönetmelik" almış bulunmaktadır (19). Yönetmelikle, 6831 sayılı orman yasasının 23. ve 24. maddelerinin uygulanmasının düzenlenmesi amaçlanmakta ve hangi ormanlık alanların sürekli ya da geçici koruma ormanı olarak ayrılacağı, ilkelerin neler olduğu, ayırma işlemini gerçekleştirecek heyetlerin oluşumu, planların yapımı, yönetim ve işletme esasları, kısıtlamaları, statü değiştirme esasları, vb. konulara açıklık getirilmektedir.

Yine yasa maddeleri arasında, "Orman Genel Müdürlüğü; mevki ve özelliği dolayısıyla lüzum göreceği ormanları ve orman rejimine giren sahaları; bilim ve fennin istifadesine tahsis etmek, tabiatı muhafaza etmek, yurdun güzelliğini sağlamak, toplumun çeşitli spor ve dinlenme ihtiyaçlarını karşılamak, turistik hareketlere imkan vermek maksadıyla, milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma sahaları ve mesire yerleri olarak ayırır, düzenler, yönetir ve gerektiğinde işletir ve işletir (md. 25) biçiminde bir yapıya da yer verilmektedir. Burada dikkat edilmesi gereken husus ise 2896 sayılı yasayla 1983 yılında yapılan değişiklik (20) öncesinde, bu maddenin son kısmında yer alanların içerisinde sadece milli park alanlarının ayrılmasından söz edilmesi olmaktadır. Günümüzde sayıları 21'e ulaşmış olan Milli Parklarımızın alanı da 301584 hektar düzeyinde bulunmaktadır.

Yine bu yasa ile, bulunulan mevki, durum ve sahip olunun özellikleri açısından (...) korunması gereken ve devlet ve özel kişilerin iyeliğinde ya da hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerler de orman rejimine alınabilmektedir (md. 3).

Bir süre sonra ise 9.8.1983 tarihli ve 2873 sayılı "Milli Parklar Kanunu"nun yürürlüğe konulduğu görülmektedir (21). Bu yasanın amacı, "yurdumuzdaki milli ve milletler arası düzeyde değerlere sahip milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanlarının seçilip belirlenmesine, özellik ve karakterleri bozulmadan korunmasına, geliştirilmesine ve yönetilmesine ilişkin esasları belirlemek" diye ortaya konulmuş bulunmaktadır (md. 1). Yasa kapsamına giren yerlerde ise doğal ve ekolojik dengenin ve tabii ekosistem değerinin bozulması, yaban hayatının tahrip edilmesi, bu yerlerin özelliklerinin kaybolması ya da değişmesine neden olacak eylemlerde bulunulması, doğal dengeyi bozacak biçimde orman ürünleri üretimi, avlanma ve otlatma yapılması, buralar için yapılar onaylanmış planlarda öngörülenlerin dışında yapı ve tesis kurulması, işletilmesi ve var olan yerleşim alanları dışında yerleşilmesi, devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin işgal edilip kullanılması, buralarda yapılanılması ve yapıların tapuya kaydettirilmesi de yasaklanmış durumdadır.

Milli Parklar Kanunu ile 6831 sayılı Orman Kanununun 25. maddesinin uygulanmasını düzenlemek amacıyla da 12.12.1986 tarihinde "Milli Parklar Yönetmeliği"nin yayımlandığı görülmektedir (22). Yönetmelik, milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları ve orman içi dinlenme yerlerinin ayrılması, planlanması, geliştirilmesi, korunması, yönetilmesi ve tanıtılmasına ilişkin iş ve işlemleri kapsamaktadır (md. 2). Yönetmelik kapsamına giren alanların ayrılmasına ilişkin ilke ve kriterlerin neler olduğu, nerelerin kamulaştırılacağı, kamu kuruluşları ile gerçek kişilere hangi izinlerin verilebileceği, izin verilmeyecek yerler ve durumların hangileri olduğu, vb. hususlar da yine yönetmelik hükümleri arasında yer almaktadır.

Bu kanunun 22. maddesine dayanılarak bir "Milli Parklar Fon Yönetmeliği" de yürürlüğe konulmuş ve değiştirilerek yönetmelikle Milli Parklar Kanunu kapsamındaki yerlerde yapılacak tesis, koruma, bakım, onarım, yönetim ve iletme, vb. harcamaların esasları belirlenmeye çalışılmış (23) bulunmaktadır.

Çeşitli tarihlerde yürürlüğe konulan ormancılık yasal düzenlemelerinin bazıları da, içerdikleri birçok yapının yanı sıra özellikle ormanların korunmasına ve ayrıca işletilmesine, geliştirilmesine, yönetilmesine, vb. hususlarına da yer vermektedir. Örneğin,

8.11.1985 tarihli ve 3234 sayılı "Orman Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararın Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun" (24). Bu yasa ilk kez 1937 tarihinde yürürlüğe konulmuş ve birçok defa da değişikliğe uğratılmış bulunmaktadır.

27.2.1952 tarihli ve 3/14652 karar nolu "Devlet Orman İşletmesi ve Döner Sermayesi Yönetmeliği" (25). Bu yönetmelik daha sonra 1984 yılında değiştirilmiştir.

28.3.1986 tarihinde yürürlüğe giren "Orman Genel Müdürlüğü Taşra Teşkilatı Görevleri, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" (26).

12.3.1985 tarihleri ve 3161 sayılı "Tarım, Orman ve Köyişleri Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 13.12.1983 tarihli ve 183 Sayılı Tarım, Orman ve Köyişleri Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin Bazı Maddelerinin Kaldırılması ve Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun" (27).

"Orman Köylerini Kalkındırma Fonu Yönetmeliği" (28).

"Ormanların Korunmasında Köy Muhtar ve İhtiyar Meclisinin Teşkilatımızla Yapacakları İşbirliğine ve Göreceklere Vazifelere Ait Talimatname" (29).

"Orman Muhafaza Memurlarının Görev Yönetmeliği" (30). Bu doğrultuda sözü edilebilecek yasal düzenlemelerin bazıları olmaktadır.

Bu arada belirtilmesinde yarar görülen bir husus da 1982 Anayasasının (31) maddeleri arasında yer alıp (md. 44, 169) ormanlarda daraltma yapılmasını önleyici maddelerine karşın bazı orman ve ormancılık dışı yasalarda ormanlık alanların daraltılmasına yönelik yaptırımlara yer verilebilmektedir. Örneğin, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu (32) ile 3302 Sayılı "31.8.1956 Tarihli ve 6831 Sayılı Orman Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun" (33) orman sınırlarını daraltıcı yaptırımlarıyla Anayasaya aykırı özellikler taşımaktadırlar. Bunlar aynı zamanda ormanların içerisinde yapılanmaya da izin vermektedirler. 3373 sayılı "6831 Sayılı Orman Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Hükümler Eklenmesi Hakkında Kanun"u da (34) birçok ormancılık etkinliğinin özel kişiler aracılığıyla yaptırılmasını öngören hükümleriyle ormancılığımızda yeni bir uygulama getirmiş bulunmaktadır. Ancak, özel kişilere yaptırılan etkinliklerin yeterince denetlenememesi halinde ormanlarımızda onarılması güç yaralar açabileceği kuşkusuz halen gündemde bulunmaktadır.

3. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Çevre sorunlarının günümüzde ulaştığı boyutlar, ülke ayrımı gözetmeksizin tüm ülkelerin ortak sorunu haline gelmiş bulunmaktadır. Ülkemizde de kendisini hissettiren bu sorunların üstesinden gelebilmek amacıyla yasal ve kurumsal birçok düzenleme yapılmaktadır. Bu yasal düzenlemeler 1970'li yıllardan sonra yoğunluk kazanırken, ormancılık alanında konuya ilişkin düzenlemelerin 1924 yılından başlatılması olanaklıdır. Nitekim, bu tarihte yürürlüğe giren yasa ve bu yasayı izleyen diğerleriyle çevremizin önemli bir parçasını oluşturan ormanların bilimsel ölçütler esas alınarak yönetilmesi, işletilmesi ve korunarak tahrip edilmesinin önüne geçilmesine çalışılmaktadır. Ancak, her zaman bu esaslara uyularak ormancılık etkinliklerinin yürütüldüğünü belirtmek ise mümkün görülmemektedir. Bazen ormancılık gündemine getirilen ve ormancılık politikası ve uygulamalarına ters düşen girişim ve uygulamalarla ormanların tahrip edilmesine ortam hazırladığı da bir gerçektir. Halbuki miktar olarak sahip olunan ormanların ülkemiz için yetersizliği ortada iken, yürürlüğe konulan ormancılık ve ormancılık dışı yasalarla bu doğal kaynağın sınırları daraltılmaya çalışılabilmektedir. Bu nedenle, yasal statü çerçevesinde gerçekleştirilen orman tahriplerine son verilmesi, ormanların elden çıkması pahasına turistik yatırımlar yapılması uygulamasından kaçınılması, ormanlık alanlarda daraltıcı etkisi olan yasaların Anayasa doğrultusunda yeniden düzenlenmesi, bir turizm kaynağı olan (35) ormanlarımızı özellikle kıyı kesimlerde güvenceye almak için Milli Parkların ve Koruma Ormanlarının sayısının artırılması, önlemlerinin alınması yoluna gidilmelidir.

THE IMPACT OF FORESTRY ON ENVIRONMENTAL PROBLEMS DURING THE PERIOD OF TURKISH REPUBLIC

Doç. Dr. Avni Yücel ERYILMAZ

Abstract

Recently, the environmental matters take part in the first steps of Turkish agenda. The importance given to environment problems in the agenda is due to the extents and the size of these problems.

Also, the forests in this environment have a very important position. Besides, there are many legal arrangements in the forestry. In this article, these legal arrangements from 1924 have been discussed; some problems have been identified and solutions have been proposed.

SUMMARY

In last years, one of the important matters for many countries is the environmental problems. Industrialization, social, cultural and economic developments, high rate of urbanization and population growth, forest destruction, cause increases in environmental problems. However, these environmental problems effect negatively all living creatures. But the problems had not yet been solved in all countries. Gradual increase of environmental problems mostly requires substantial amounts of expenditures. All these problems are also actual in Turkey and day by day there have been great efforts to prevent and control them. It is widely known that the forests found in this environment are very important natural resources. The manner of approaching the environmental problems in the forest laws is the topic discussed in this article.

At present, there is 20.2 million hectar of forest area in Turkey. But, 56 % of this area is unproductive. This situation had been resulted from ruining the forests. Nowadays, forest destructions are continuing severely and swiftly.

For the first time, the environmental matter had taken part in the forest law of no. 504 in 1924. With this law, some forest areas are separated as protection forests. Content of protection fo-

rest is enlarged by the forest law of no. 3116 in 1937. Then, all the forests are nationalized by the forest law of 4785 numbered in 1945. Also, for the first time national parks are seperated from the forest areas by forest law of 6831 numbered in 1956. Also, there are many law and regulations in this subject. Presently, there are 43 Protection Forests and 21 National Parks in Turkey.

Although the environmental problems have been taken interest since 1924, numerous legal and institutional arremgements to control them were made in 1970. Use planned in these arremgements have not yet been attained because of the continuing frequently changed, the applications and uses causing the decrease in forest area should be avoided, and the forest should not be considered as means for tourism.

KAYNAKLAR

- 1) ERYILMAZ, A. Y.: *Kıyılara lişkin Yasal Düzenlemeler Kıyıların Korunması Paneli*, 20.6.1983, K.T.Ü. Yayını, 211-224, 1983.
- 2) ERYILMAZ, A.Y.: *Kıyı Konusunun Ormancılık Ve Ormancılık Dışı Yasalardaki Yeri, Ulusal Çevre Sempozyumu, 12-15 Kasım 1984, 646-654, TÜBİTAK yayını No. 623, 1985.*
- 3) İNAL, S.: *Ormancılık Politikası Ders Notları (Teksir), I.Ü. Orman Fak., İstanbul, 1969.*
- 4) ÖZDÖNMEZ, M., İSTANBULLU, T.: *Ormancılık Politikası Ders Kitabı, I.Ü. Or. Fak. 2875 / 305, 110, 1981.*
- 5) İSTANBULLU, T.: *Türkiye'de Orman Rejimi, I.Ü. Orman Fak. Yayınları no 2631 / 271, 36, İstanbul.*
- 6) ÖZDÖNMEZ, M.: *Türkiye'de Orman Suçları, Nevileri, Sebepleri ve Önlenmesi Çareleri Üzerinde Araştırmalar, T. Bak. Or. Gn. Müdürlüğü Yayınları No 422 / 21, Ankara, 1965*
- 7) DİKER, M.: *Türkiye'de Ormancılık-Dün-Bugün-Yarın, T.C. Tarım Bak. Or. Gn. Müdürlüğü Yayınları 61, 132, Ankara, 1947.*
- 8) KUTLUK, H.: *Türkiye Ormancılığı ile İlgili Tarihi Vesikalar, C 1, T. Bak. Or. Gn. Müdürlüğü Yayınları 56, Ankara, 1948.*
- 9) ERYILMAZ, A.Y.: *Ormancılık Politikası Ders Notları, KTÜ. Ders Yayın No 96, 213, Trabzon, 1985.*
- 10) OGM.: *Orman Bakanlığı Çalışmaları 1980, Orman Bak. Yayınları seri 7, Sıra 38, Ankara, 1980.*
- 11) ERYILMAZ, A.Y.: *Ormancılık Yasal Düzenlemelerinin Çevre Politikalarının Oluşturulmasındaki Yeri ve Önemi, Çevre-88, Dördüncü Bilimsel ve Teknik Çevre Kongresi, 5-9 Haziran 1988, C. 2, T.C. Çevre Gn. Müdürlüğü ve Dokuz Eylül Üni., 1988*
- 12) 504 sy. Yasa., *Türkiye'de Mevcut Bilumum Ormanların Fenni Usulü Idare ve İşletilmeleri Hakkında Kanun, Resmi Ceride No 71, T.C. Sicili Kavanini, C. 1, 593-595, 1924*
- 13) 3136 Sy. Yasa, *Orman Kanunu, Orman Kanun, Nizamname, Kararname ve Talimatnameleri, T.C. Tarım Bak. Or. Gn. Md.lüğü Neşriyatı 34, 1946*

- 14) 2/6738 Sy. *Orman Nizamnamesi, Orman Kanun, Nizamname, Kararname ve Talimatnameleri*, T.C. Tarım Bak. Or. Gn. Md.'lüğü neşriyatı 34, 1946.
- 15) 4785 SY. "Orman Kanununa Bazı Hükümler Ekleneğine ve Bu Kanunun Birinci Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Yürürlük tarihi 1945, Yürürlükte Bulunan Orman ve Ormanlılıkla İlgili Mevzuat, OGM. Yayını No 502/144, 82-84, Ankara.
- 16) 5653 SY. *Yasa., Orman Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Ekleneğine Dair Kanun, Kanun No 5653, Yayın t. 3.4.1950.*
- 17) 6831 Sy. *Yasa., Orman Kanunu, Yayın t., 31.8.1956, Yürürlükte Bulunan Orman ve Ormanlılıkla İlgili Mevzuat, OGM. Yayını No 502-1144, 40-66, Ankara.*
- 18) *Muhafaza Ormanlarının Ayrılma Şart ve Esasları Ve Müddetleriyle Sureti İdare, İmar ve İslahı ve Bunlardan Faydalanma Şekilleri Hakkında Talimatname, Yürürlük t. 1959, Yürürlükte Bulunan Orman ve Ormanlılıkla İlgili Mevzuat, OGM. Yayını No 502/144, 499-503, Ankara.*
- 19) *Muhafaza Ormanlarının Ayrılması ve İdareis Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete No 18492, Yayın t. 17.8.1984.*
- 20) 2896 Sy. *Yasa., 31.8.1956 tarihli ve 6831 Sayılı orman Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına İlişkin Kanun, R. Gazete No. 18174, Y. Tarihi 27.9.1983.*
- 21) 2873 Sy. *Yasa., Milli Parklar Kanunu, R. Gazete No. 18132, Yayın tarihi 11.9.1983.*
- 22) *Milli Parklar Yönetmeliği, R. Gazete No. 19309, Y. Tarihi 12.12.1986.*
- 23) *Milli Parklar Fon Yönetmeliği, R. Gazete no 19309, Y. Tarihi 12.12.1986.*
- 24) 3234 Sy. *Yasa., Orman Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hüknünde Kararnameinin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, Y. Tarihi 8.11.1985, R. Gazete no 18922.*
- 25) *Devlet Orman İşletmesi ve Döner Sermayesi Yönetmeliği, R. Gazete no 8103, Y. tarihi 7.5.1952.*
- 26) *Orman Genel Müdürlüğü Taşra Teşkilatı Görevleri, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, R. Gazete no 19061, Y. tarihi 28.3.1986.*
- 27) 3161 Sy. *Yasa., Tarım, Orman ve Köyişleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK ile 13.12.1983 tarihli ve 183 Sayılı Tarım, Orman ve Köyişleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK'nin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, Bazı Maddelerinin Kaldırılması ve Bazı Maddeler Ekleneğine Hakkında KHK.'nin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, R. Gazete no 18692, Y. tarihi 12.3.1985.*
- 28) *Orman Köylerini Kalkındırma Fonu Yönetmeliği, 1974, T.C. Orman B. Or. Gn. Md. yayını sıra no 22, seri no 31, Ankara.*
- 29) *Ormanların Korunmasında Köy Muhtar ve İhtiyar Meclisinin Teşkilatımızla Yapacakları İşbirliğine ve Göreceklere Vazifelere Ait Talimatname, Yürürlükte Bulunan Orman ve Ormanlılıkla İlgili Mevzuat, OGM. Yayını No 502/144, 456-459, Ankara.*
- 30) *Orman Muhafaza Memurları Görev Yönetmeliği, R. Gazete no 14496, Y. tarihi 3.4.1973.*
- 31) 1982 Anayasası.

- 32) 2634 SY. Yasa., *Turizmi Teşvik Kanunu, R. Gazete no 17635, Y. tarihi 16.3.1982.*
- 33) 3302 sy. Yasa., *"31.8.1956 Tarihli ve 6831 Sayılı Orman Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun", Resmi Gazete no 19139, Y. tarihi 19.6.1986.*
- 34) 3373 sy. Yasa., *6831 Sayılı Orman Kanununun Bazı Maddelerininin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bazı Hükümler Eklenmesi Hakkında Kanun", Resmi Gazete no 19473, Y. tarihi 28.5.1987*
- 35) AKESEN, A., *Ormanlarımızın Turizm Açısından Önemi, Çevre ve Ormanlık, C. 1, s. 1, 8-10, 1985.*